



2016-11-02

Översyn av områden av riksintresse för
friluftslivet
Naturvårdsverket
Ulrika Karlsson
Ulrika.karlsson@naturvardsverket.se

Kommentarer till översyn av områden av riksintresse för friluftslivet

Sveriges Jordägareförbund (härefter förbundet) har tagit del av samrådet kring översynen av områden av riksintresse för friluftslivet och vill kommentera följande frågeställningar som lyfts av Naturvårdsverket.

1. Generella synpunkter på de 190 områdena i förslaget:

På en del av de områden som utpekats bedrivs idag ett aktivt jord- och skogsbruk. Riksintresse för friluftsliv skall inte inverka på pågående markanvändning. Jord- och skogsbruk innebär pågående markanvändning och att utpeka produktionsmark som riksintresse för friluftslivet strider sålunda mot miljöbalkens hushållningsregler i 3 kap. Förbundet har mottagit information om att ett flertal sådana områden har blivit utpekade. Det har även påtalats att områden utpekats även om dessa ligger förhållandevis långt från vad som kan anses vara områden av intresse för friluftslivet.

Förslaget om riksintressen för friluftslivet befaras påtagligt försvåra rationellt jord- och skogsbruk och viktig glesbygdsutveckling då dessa intressen kommer i konflikt med varandra. Riksintresse skall vid myndighetsbeslut ges företräde i bedömningen, framför enskilda intressen. Markägare riskerar att drabbas av negativa beslut avseende sin verksamhet på ett sätt som inte står i proportion till vikten av skydd för friluftslivet. Därför är det oerhört viktigt att gränsdragningarna blir korrekta.

Under översynens gång har dialogen och konsultationen av markägare varit synnerligen bristfällig. Ett exempel är denna frågeenkät som överhuvudtaget inte riktats till markägare och deras organisationer, trots att det är dessa som kommer att bära de framtida kostnaderna. Det är anmärkningsvärt, men tyvärr inte överraskande, och heller inte acceptabelt att dialogen med markägare uteblir.

Förbundet ser därför behov av att se över avgränsningen av utpekade områden för att

undvika utpekandet av mark som omfattas av pågående markanvändning. Länsstyrelsernas förslag till riksintresseområden bör revideras genom en förnyad och noggrann inventering. Områden som utpekats efter revidering skall endast avse statlig och kommunal mark eller sådan enskild mark som redan klassats som naturreservat och för vilken ersättning utgått till markägaren för rådighetsinskränkning och därmed ekonomiskt bortfall. Om annan enskild mark pekas ut skall skälig ersättning för markägarens framtida rådighetsbortfall utgå, eller överenskommelse om detta ingås. Allt utpekande av enskild mark att ingå i område för riksintresse för friluftslivet skall endast ske efter platsbesök, inventering och samråd med berörd markägare.

2. Synpunkter på miljökonsekvensbeskrivningens analyser.

I konsekvensbeskrivningen påtalas den tidspress som översynen präglats av samt bristen på dialog. Förbundet kan enbart bekräfta denna bild.

Konsekvensbeskrivningen påtalar även att det inte framkommer någon information om hur mycket ett utpekat område i praktiken används för friluftsliv. Risken här är att områden utpekats utan att det faktiskt förekommer något friluftsliv. Detta blir synnerligen problematiskt om utpekandet innebär att annan utveckling av området hindras. För att ett område ska kunna utpekats som ett riksintresse för friluftsliv så är det rimligt att det även faktiskt förekommer friluftsliv, samt, vilket även konsekvensbeskrivningen påtalar, finns tydligare kriterier för när ett område kan utpekats.

I kapitel två kommenteras samband mellan utpekande av riksintresse friluftsliv och temaområden. Det som inte framgår ur detta är de kostnader som ett ökat friluftsliv innebär för markägare. Dessa kostnader ersätts i regel inte men kan ändå vara av stor betydelse. Det som heller inte framkommer är att forandet av landskapet är oftast resultatet av jord- och skogsbruk. Ett landskap som lockar till ökat friluftsliv ses i regel som en positiv bieffekt av brukandet men det förutsätter även att brukandet kan pågå utan alltför stora begränsningar från friluftslivet. Den aspekten är för dåligt hanterad i översynen och sambandet är heller inte klarlagt.

Angående den samlade bedömningen i konsekvensbeskrivningen utgår denna från att utpekade områden är korrekta. Som tidigare framfört finns det frågetecken kring detta vilket gör det svårt att utvärdera den samlade bedömningen.

Sveriges Jordägareförbund

Anders Grahn
Generalsekreterare